

نگاهی به ساختمان‌هایی که تخریبشان بحران‌های طبیعی را تشدید می‌کند

مراکز حساس شهری

موزه‌ها: ۴۲ موزه در ژانرهای مختلف در تهران هزاران قطعه شیء قیمتی به ارزش میلیاردی را در خود نگهداری می‌کنند که غارت آنها یکی از محتمل‌ترین اتفاقات ممکن در صورت تخریب‌های گسترده آنهاست. در این میان تخریب موزه ملی ایران با ۳۰۰ هزار شیء عتیقه بی‌شک مهم‌ترین هدف گروه‌های تبهکاری حرفه‌ای و آماتور شکل گرفته بعد از بی‌نظمی‌های پس از بحران به‌شمار می‌آید.

بانک‌ها: دسترسی به گاوصندوق‌های تخریب شده پول و امانات بانکی پس از وقوع زلزله و حوادث ویرانگر یک بحران جدی است. ۳۱ بانک خصوصی و دولتی که با بیش از ده‌هاسه‌دهه در سراسر پایتخت مشغول فعالیت هستند، در برابر خطر چپاول و غارت قرار می‌گیرند.

فرودگاه: راه‌های هوایی یکی از بهترین راه‌های کمک‌رسانی و نقل و انتقال در زمان وقوع بحران است. ۲ فرودگاه بین‌المللی مهرآباد و امام خمینی یکی از نقاط انتقال مجروحان و محل دریافت کمک‌های بشر دوستانه هستند. فرودگاه مهرآباد برای مقاومت در برابر نیروهای ناشی از زلزله طراحی نشده و زلزله‌ای بزرگ می‌تواند با تخریب ساختمان‌های فرودگاه‌ها و آشیانه‌های هواپیما عملیات امداد و نجات را با مشکل روبه‌رو کند.

راه‌ها: تهران ۲ هزار و ۵۰۰ کیلومتر مسافت دارای ۵۸ بزرگراه، ۲۶۳ بلوار، هزار و ۸۹۲ خیابان اصلی، ۱۲ هزار و ۶۸۶ خیابان فرعی، ۱۶ هزار و ۷۵۰ کوچه، ۳۲ هزار و ۷۸۰ بن‌بست و ۶۱۷ میدان است. تخریب راه‌ها و مسیرهای تردد در این معابر عمومی دسترسی نیروهای امدادی را با مشکل مواجه می‌کند.

بیمارستان‌ها: در زمان حادثه مصدومان باید به سرعت به بیمارستان‌ها منتقل شوند و بعضاً تحت عمل جراحی قرار بگیرند. ۱۲۴ بیمارستان در تهران وجود دارد که به گفته کارشناسان ۶۰ درصد ساختمان بیمارستان‌ها ناایمن هستند. در زمان وقوع حادثه امداد رسانی و مداوای مصدومان مشکل‌ساز می‌شود.

خط لوله گاز: شکسته شدن و تخریب خطوط لوله‌های گازرسانی در مناطق مختلف تهران خطر آتش‌سوزی و انفجار را در پی خواهد داشت. علاوه بر این اگر گاز در محوطه‌ای جمع شود، افراد در معرض آن دچار خفگی و مرگ می‌شوند. خط لوله دوم شمال و شمال شرق به طول ۹۰۵ کیلومتر با ظرفیت ۵۰ و ۳۰ میلیون متر مکعب در روز، مسیر گازرسانی را در تهران، سمنان، دامغان، میامی، سبزوار و سنگ‌بست پوشش می‌دهد.

ایستگاه‌های برق: تاسیسات برق ۳ فاز، می‌تواند خطر جدی در صورت نشت گاز ایجاد کند. جرقه‌های ناشی از کابل‌های پاره شده یا حتی پاره نشده و مجاورت آن با نشت گاز خطر بالقوه‌ای را ایجاد می‌کند که در صورت عدم آمادگی و پیش‌بینی‌های لازم پیامدهای آن تاسف‌بار خواهد بود.

خط لوله آب: ترکیدن لوله‌های اصلی آب باعث آبگرفتگی در کل معابر و ساختمان‌ها شده و امداد رسانی و نجات مصدومان را با مشکل اساسی مواجه خواهد کرد. شبکه توزیع آب تهران در اغلب مناطق از جنس لوله‌های چدنی است و حدود ۴۰ سال عمر دارد و روزانه به‌طور معمول ۳۰۰ مورد ترکیدگی و نشت در آن‌ها رخ می‌دهد.

مخابرات: قطع شدن کلیدار تباطات شهری به ویژه در تباطات مخابراتی، اطلاع‌رسانی را سخت می‌کند.

سدها: آب تهران از ۳ منبع سد کرج، سد لار، لتیان و منابع زیرزمینی تهیه می‌شود. ایمنی و پایداری در مقابل بلایای طبیعی از موارد مهم طراحی سدهاست. ۲ سد لار و لتیان که در فاصله کمی با خانه‌های مسکونی ساخته شده‌اند، در صورت تخریب یکی از تهدیدهای جدی برای ساکنان اطراف سدها محسوب می‌شوند.

آتش‌نشانی: ۱۲۱ ایستگاه آتش‌نشانی در مناطق مختلف تهران وجود دارد. این ایستگاه‌ها نقش مهمی در کاهش حوادث ثانویه پس از بحران‌های طبیعی دارند. به همین خاطر مکان‌یابی ایستگاه‌های آتش‌نشانی ضروری است زیرا امکان دسترسی به بیش از یک خیابان می‌تواند عملیات امداد رسانی را تسریع بخشد. بیش از ۸۰ درصد ساختمان‌های ایستگاه‌های آتش‌نشانی در تهران تازه‌ساخت بوده و در برابر زلزله مقاوم هستند، ساختمان‌های قدیمی نیز در دوره‌های زمانی مورد بررسی کارشناسان قرار می‌گیرند تا در صورت بروز مشکل بازسازی شوند.

باغ وحش‌ها: تخریب قفس حیوانات در باغ وحش‌ها پس از وقوع حادثه، وجود باغ وحش بزرگ ارم با ۱۲۰ گونه جانوری از قبیل حیوانات وحشی به ویژه شیر، پلنگ سفید، مار و تمساح خطری جدی برای شهر به ویژه ساکنان خیابان‌های اطراف این باغ وحش است.

پمپ بنزین: ۲۵۰ پمپ بنزین در سراسر تهران یکی از نقاط بحران‌زا و ناایمن در زمان وقوع حادثه است. تحقیقات نشان می‌دهد، نیمی از جایگاه‌های سوخت در مجاورت خانه‌ها یا اماکن عمومی، تجاری و اداری قرار گرفته‌اند.

مترو: آتش‌سوزی در لوله‌های گاز، ورود گازهای خطرناک، ورود پسماندهای فاضلاب شهری و خروج قطارها از ریل در ایستگاه‌ها و تونل‌های مترو تهران می‌تواند در زمان حوادث طبیعی مشکل‌ساز باشد. با این حال هابیل درویشی، مدیرعامل شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) گفته است: ایستگاه‌ها و شبکه تونل مترو تهران توان مقاومت در برابر زلزله ۸٫۵ ریشتری را دارند. ۵ خط مترو با ۱۹۴ ایستگاه که از شرق، غرب، شمال و جنوب شهر می‌گذرد، یکی از شریان‌های اصلی برای امداد رسانی و کمک در شرایط اضطراری هستند.

زندان‌ها: تخریب ساختمان‌های زندان اوین و فشافویه در تهران می‌تواند باعث هرج و مرج و فرار زندانیان و هجوم به داخل شهر شود. زندانیانی که بعضاً جرایم خشن و سنگینی در پرونده‌شان دارند.

کلانتری‌ها: بازداشتگاه‌ها و اسلحه‌خانه‌هایی که در این مکان‌ها وجود دارد، یکی از عوامل تهدیدکننده اجتماعی است. دسترسی و غارت اسلحه‌های مردم عادی می‌تواند خطر آفرین باشد.